

DO IT YOURSELF
IN 5 STAPPEN NAAR EEN ACTIEF DORP!

**DORPEN IN'T
KWADRAAT**

Inleiding

Of je nu lid bent van een enthousiaste buurtwerking, een dorpsvereniging, oudercomité of dat je gemeenteraadslid of schepen bent ... jij wil aan de slag in je dorpsgemeenschap.

Borrelt er al een heel concreet idee (onze kerk zoekt een herbestemming of onze buurt wordt overspoeld door zwerfvuil) of heb je gewoon zin om je mede buurtbewoners/dorpelingen samen te brengen om na te denken over de toekomst?

Dit vijf stappenplan helpt je op weg!

Spoiler alert: elke buurt/elk dorp is anders. Je leest hier tips en vindt leuke methodieken om uit te proberen met jouw groep. Dit stappenplan is echter op geen enkele manier allesomvattend of letterlijk over te nemen.

Laat je inspireren en vooral, doe er helemaal je eigen ding mee!

Innovatiesteunpunt
voor landbouw en platteland

Landelijke Gilden
samen beleef je meer

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling
Europa investeert
in zijn platteland

provincie
Limburg
met steun van limburg.be

RURAA.NETWERK.be — PLATTELAND.LIMBURG.be — met steun van ELFPO

**VLIENGENDE
START**

Startmoment in Mopertingen (Bilzen).

0

De vliegende start

Verzamel zoveel mogelijk relevante informatie over je dorp! Doe een nulmeting en breng de startsituatie duidelijk in kaart.

Waarrond wil jij aan de slag? Ga je uit van een buikgevoel of heb je de concrete situatie al verhelderd met objectieve feiten, cijfers, kaartmateriaal ... ?

Misschien is het ook zinvol om in kaart te brengen wie nu precies alle belanghebbenden zijn? Zijn zij op de hoogte van je plannen? Wat is hun kijk op de uitdaging? Ga het gesprek aan en sta vooral open voor alles wat je hoort en ziet.

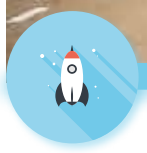
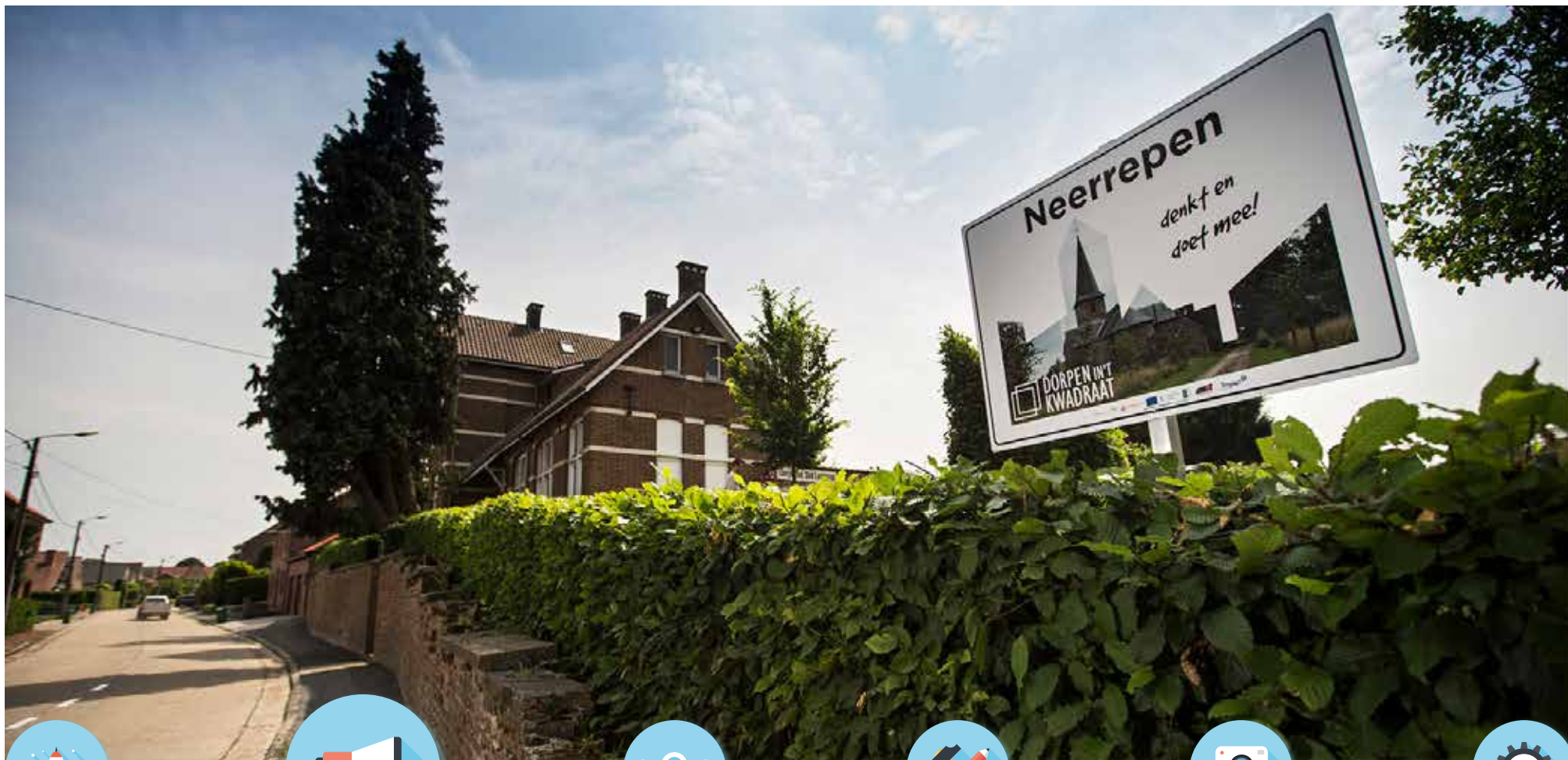
Inspiratie?

- Doe een dorpsbevraging: wanneer je aan de slag wil rond een duidelijk afgelijnd project kan je de mening van de omwonenden polsen bijv. via een online enquête. Je kan gebruik maken van gratis online tools als Google forms of Surveymonkey.
- Je kan ook enkele belanghebbenden informeel samenbrengen om je plannen toe te lichten en hun te bevragen. Informeer hen duidelijk over de doelstelling van de bijeenkomst en laat hen voorbereid komen.
- Maak een gestandaardiseerde vragenlijst op en laat deze invullen door een groep betrokken dorpsfiguren. Het resultaat is een duidelijk overzicht van de ervaren 'leefbaarheid'. Op deze manier ben je zeker dat je bij iedereen ongeveer dezelfde dingen bevroegd hebt.
- Wil je concreet aan de slag rond een bepaald gebouw of plek, breng dan de evolutie duidelijk in beeld. Op een tijdlijn kan je de voorgeschiedenis en de meest cruciale sleutelmomenten visueel maken.
- Een SWOT-analyse (sterktes, zwaktes, kansen, bedreigingen) is een nuttige oefening om de situatie nog helderder te krijgen.
- Ga eens met enkele typische dorpsfiguren op wandel door je dorp. Idealiter neem je nog een geïnteresseerde buitenstaander mee. Zij stellen meestal veel vragen en wijzen je op dingen die voor iemand uit het dorp zelf heel vanzelfsprekend geworden zijn.

*Think big,
start small.*

Hulpmiddelen?

- Provincie in cijfers
- Geoloket
- Site onroerend erfgoed, wikipedia,...
- Vraag een lijst van alle actieve verenigingen en hun contactpersonen op bij de gemeente.

**CREËER
BUZZZZ**

Een 'landmark' promoot het traject in Neerpen (Tongeren).

1 Creëer buzzzz

Betrek zoveel mogelijk andere gemotiveerde partijen. Blijf niet hangen bij je eigen kleine projectje, maar maak er een gedeelde bezorgdheid van!

Spreek zoveel mogelijk mensen persoonlijk aan en maak hen warm om mee na te denken. Het project wordt de 'talk of the town'.

Inspiratie?

- Ontwerp een opvallend beeld / logo om al je communicatie te vergezellen.
- Hang een banner op bij het binnenrijden in het dorp: iedereen heeft het gezien!
- Wil je een concrete locatie aanpakken? Bouw een pop-up constructie om de aandacht van de omwonenden te trekken en verzamel hun input op een krijtbord, in een ideeënbusje ter plaatse ...

Hulpmiddelen?

- Via B post kan je heel gemakkelijk een huis aan huis zending laten gebeuren. Misschien is er wel iemand in de buurt die voor een kleine som je uitnodiging wil rondbrengen? Of kan het meegegeven worden met bijv. de weekkrant, ...

- Maak gebruik van een gratis online beeldbewerkingsprogramma om een opvallend campagnebeeld samen te stellen. Canva, Gimp, ...

<https://creativecircle.be/beste-gratis-photoshop-alternatieven-downloaden/>

VER VAN MIJN BED
Postbus 1045 6801 BA Arnhem www.loesje.nl

**DAN WORDT HET
TIJD OM MIJN BED
TE VERPLAATSEN**

Loesje

SAMEN WERKEN

De inwoners van Neerrepen gaan tijdens de eerste werksessie samen aan de slag.

2

Met twee kan je meer dan alleen

Wanneer iedereen op de hoogte is van jouw/jullie intentie om aan de slag te gaan, vorm dan een hechte, actiegerichte groep. Breek de groep eerste initiatiefnemers open en vul je buurtcomité, vereniging, ... ook aan met andere geïnteresseerden.

Heb je die nieuwe inwoner al eens bevraagd? Of kan het nuttig zijn om ook eens samen te werken met een niet zo voor de hand liggende partner? Heb aandacht voor de samenstelling van de groep: het is net een meerwaarde als je mensen vanuit verschillende hoeken én met verschillende standpunten/meningen samenbrengt.

Inspiratie?

- Let op: niet iedereen heeft de ruimte/tijd om zich intensief te engageren. Wees hier niet teleurgesteld over: laat genoeg ruimte voor mensen die wel hun steentje willen bijdragen (bijv. via het opnemen van gerichte taakjes) maar niet kunnen deelnemen aan elke stap van het proces.
- Benut de talenten: woont er een grafisch vormgever of websitebouwer in je dorp? Een advocaat of architect? Benader hen heel gericht wanneer hun expertise een meerwaarde kan betekenen voor het dorpsproces.
- Zijn er zowel denkers als doeners betrokken?
- Wees niet bang voor conflict: vele ruzies ontstaan net door het niet uitspreken van ideeën en het blijven hangen in vooroordelen. Durf ook in gesprek te gaan met zij die een andere mening hebben. Net door het open kaart spelen en correct informeren over de plannen, kunnen jullie naar elkaar toe groeien. Een project krijgt pas echt kans op slagen indien tegenkantingen ook effectief worden uitgesproken en er hier constructief mee aan de slag wordt gegaan. Het inschakelen van een neutrale moderator kan helpen in dit proces.

*“Als je een schip wil bouwen,
roep dan geen mannen en vrouwen bij elkaar
om hen bevelen te geven,
om ze elk detail uit te leggen,
om ze te vertellen waar ze alles kunnen vinden.
In plaats daarvan, leer ze verlangen naar
de enorme eindeloze zee.”*

Uit De kleine prins van Antoine de Saint-Exupéry.

AAN DE SLAG

De inwoners van Mopertingen dachten en deden
tijdens de warme zomermaanden.

3

Teken het traject uit, en ga aan de slag!

Je verzamelde heel wat relevante achtergrondinformatie, zette het thema op de dorpsagenda en verzamelde een groep enthousiaste mensen om mee aan de slag te gaan. Nu is het tijd om jullie 'traject' verder uit te tekenen.

Hoe vaak willen jullie samenkomen en waar? Welke stappen dienen jullie samen te nemen om te komen tot een mooi eindresultaat? Houd er rekening mee dat mensen zich gemakkelijker engageren voor een duidelijk – in tijd en in engagement - afgelijnd project.

Inspiratie?

- Sessie 1: Elk proces start met het schetsen van het idee/concept waarmee je aan de slag wilt. Je kijkt terug naar de startsituatie en al de opgesnorde materialen en gesprekken met belanghebbenden.
- Sessie 2: In een volgende fase is het ook belangrijk om je blik te verruimen: doe inspiratie op bij anderen die rond hetzelfde thema aan de slag gingen. Lees, luister en kijk, ga in gesprek, ... het is belangrijk om je horizon te verbreden. Kan je mogelijkheden spotten? Zijn er dingen die jullie ook willen

uitproberen? Nodig misschien eens iemand uit die iets gelijkaardigs op poten zette in zijn buurt/dorp. Of ga het gesprek aan met de verantwoordelijke ambtenaar in je stad/gemeente.

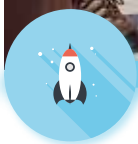
- Sessie 3: Maak een duidelijk actieplan en denk na over welke stappen je moet nemen om te geraken waar je geraken wilt. Wie doet wat tegen wanneer?
- Sessie 4 : Doen!

Hulpmiddelen?

- Misschien hoef je niet voor elk klein detail fysiek samen te komen. Zorg ervoor dat na elke bijeenkomst duidelijk wordt afgesproken wie wat verder opvolgt voor de volgende vergadering en noteer ze duidelijk in het verslag. Tussentijdse 'huiswerkopdrachtjes' kunnen het proces versnellen.
- Al eens gedacht aan een WhatsApp groepje om snelle afspraken te maken?

“Als je wil dat iets goed gedaan wordt, doe het dan zelf.”

Napoleon

De inwoners van Kerkom delen hun ambities mee aan het stadsbestuur van Sint-Truiden.

**DEEL JE
SUCCESSEN**

4

Toon je realisatie aan het hele dorp en deel je successen.

Het is belangrijk om erg transparant te zijn over de werkzaamheden in je dorp. Misschien miste je enkele enthousiastelingen bij de 'wervingsfase' van je project en kunnen zij zich alsnog scharen bij de groep?

Inspiratie?

- Kan je een eerste 'werf' of gelukke actie letterlijk tonen aan het grote publiek? Super! Zoniet probeer jullie werkzaamheden dan visueel te maken op een andere manier door middel van foto's, ppt., getuigenis van deelnemer, ...
- Een hapje en een drankje of wat feestelijke randanimatie kunnen uiteraard niet ontbreken.

Hulpmiddelen?

- Nodig het hele dorp uit en steek hier voldoende energie in. Een flyertje huis aan huis kan helpen, maar belandt vaak ongelezen in de prullenbak. Kleine details maken vaak het verschil: ontwerp bijv. een catchy postkaartje met een mooie foto of plattegrond van je dorp
- Maak gebruik van alle promotiekanalen van je stad/gemeente, én die van de deelnemende verenigingen. Zowel online als offline promotie is interessant.
- Publiceer je activiteit op de website van Uit in Vlaanderen.
- Stuur een persbericht uit – vraag de lokale perscontacten van je gemeentebestuur op.

In Kerkom groeide een hechte groep tijdens de verschillende sessies.

**BLIK
TERUG**

5 Blik terug, evalueer en maak nieuwe toekomstplannen.

Jouw dorpsproject hoeft niet te eindigen bij het behalen van jullie eerste overwinning. Misschien zijn er nog zaken die jullie samen op de agenda kunnen zetten?

Inspiratie?

- De vzw Dorpsbelangen begeleidt 'dorpsraden'. Is het een idee om jullie enthousiaste actiegroepje te bestendigen in een dorpsraad?
- ...

Hulpmiddelen?

- Zijn er acties die jullie naar achter hebben geschoven omdat ze teveel financiële middelen vereisen? Verken de mogelijkheden en bekijk de subsidies die De koning Boudewijn stichting ('Buurten op den buiten') en CERA uitloven aan actieve buurten/dorpen. Ook de Europese plattelands-subsidies van Leader zijn een mogelijke piste.

*“Een stapel stenen houdt op een stapel stenen te zijn,
op het moment dat een enkele man er naar kijkt
met in zijn hoofd het beeld van een kathedraal.”*

Uit De Kleine Prins, van Antoine de Saint-Exupéry.

Dit stappenplan kwam tot stand tijdens het leader Haspengouwproject 'Dorpen in't kwadraat'. De methodieken en zienswijzen in dit boekje werden uitgetest in drie dorpen (Neerrepen, Mopertingen en Kerkom).

Met steun van Europa, Vlaanderen en de provincie Limburg.

RURAAALNETWERK.be – PLATTELAND.LIMBURG.be – met steun van ELFPO